

ISTORIE MEDIE, MODERNĂ
ȘI CONTEMPORANĂ

DICȚIONAR ISTORIC AL AȘEZĂRILOR DIN BANAT. SECOLELE XI-XX Litera A

Ioan Hațegan

Introducere

Studiul de față este, în fapt, un mic segment dintr-o lucrare mai amplă care dorește să consemneze evoluția documentară a așezărilor omenești din Banatul mileniului al doilea al erei creștine. Am ales această modalitate de a publica imensul material documentar adunat în peste trei decenii de cercetare întrucât munca de ordonare este extrem de laborioasă, la fel și selecția datelor ce sunt introduse.

Am ales publicarea așezărilor ce încep cu litera “A” pentru că sunt mult mai puține și pot acoperi suprafața unui studiu de revistă. Am dorit, în același timp, să solicit opiniile istoricilor, geografilor etc. asupra modalității în care pot fi publicate aceste dicționare de localități. Am dorit să ofer un material de studiu și opinie asupra unei întreprinderi uriașe, de o mare complexitate, care este supusă permanent completării, datorită unor surse documentare pe care autorul fie nu le-a cunoscut, fie nu i-au fost accesibile (fiind nepublicate, sau publicate în lucrări și studii răspândite în vaste teritorii europene sau turcești).

După lectura paginilor următoare, se va contura o opinie asupra fenomenului habitatului uman în Banatul veacurilor XI-XX. Vor fi așezări ce apar și persistă, altele ce apar, dispar și reapar – pe același loc sau unul apropiat – cu același nume sau cu altele. Uneori cu aceeași populație, alteori cu o cu totul alta. Unele vor avea o existență documentară efemeră, altele vor avea o mulțime de atestări documentare. Există așezări ce prezintă un singur nume, transcris în variante fonetice diferite în funcție de limba în care a fost scris documentul. Există însă și așezări ce au mai multe nume diferite, aceasta ținând cont fie de populația care le-a locuit, fie de persistența în tradiție a numelui vechi, concomitent cu numele oficial dat de una sau alta dintre administrațiile ce s-au perindat în această mie de ani în Banat.

Un fenomen extrem de interesant, deși greu de urmărit cu exhaustivitate, este cel al agriculturii intensive, în special de după abolirea iobăgiei (1848). Crearea de mari domenii funciare și depărtarea mare de sat a suprafețelor, a condus la apariția unor așezări sezoniere (odaie, pustă, fermă, sălaș etc.). Cu timpul unele dintre acestea s-au dezvoltat și s-au permanentizat devenind sate, altele au avut o existență efemeră. Multe și-au schimbat numele odată cu cumpărarea de către un nou proprietar. Surprinse de hărți din a doua jumătate a veacului al XIX-lea și din prima jumătate a celui următor, de conscripții comitatense sau de conscripții și recensăminte, numărul lor a fost extrem de variabil și doar o cercetare exhaustivă a surselor moderne va limpezi problematica. Un aspect aparte îl prezintă sălașele din zona dealurilor și munților, despre care se cunosc puține date asupra începuturilor și despre evoluția lor în timp. Unele datează încă din evul mediu, altele au apărut ceva mai aproape de zilele noastre.

Habitatul uman din acest spațiu (Banatul) și timp istoric (XI-XX d.Chr.) a fost tributar mediului geografic. Ca urmare și tipurile de așezări au fost adaptate acestui factor. Tipologia așezărilor a fost extrem de diferită ca suprafață, vatră, tramă stradală, tip de case, număr de locuitori etc. Timpurile istorice au modulat și ele configurația așezărilor.

Rândurile de față nu se doresc o prezentare exhaustivă a habitatului din Banat, ci doar o introducere și câteva lămuriri pentru înțelegerea demersului pe care-l începem și-l publicăm. Acesta va fi detaliat în dicționarul pe care-l dorim editat cândva. De aceea vom alătura o listă de prescurtări pentru înțelegerea unor termeni cuprinși în acest studiu.

Lista prescurtărilor

Also	= de Jos (lb. maghiară)
Castrum	= cetate
Com.	= comitat
Distr.	= district
Dolne	= de Jos (lb. sârbă)
Dom.	= domeniu funciar
E.	= Est
Erdeszlâk	= Casa pădurarului
Falu	= sat
Falwa	= sat
Fam.	= familie, familii
Felső	= de Sus (lb. maghiară)
Gorna	= de Sus (lb. sârbă)

Gőzmalom= moară cu aburi (lb. maghiară)
 Gross = Mare (lb. germană)
 Hodaja = odaie (lb. maghiară)
 Inf. = înființat
 Karyie = comună, așezare (lb. turco-osmană)
 Kis = Mic (lb. maghiară)
 Km. = kilometru
 Klein = Mic (lb. germană)
 Kőtelep = carieră de piatră (lb. maghiară)
 Közep = de Mijloc (lb. maghiară)
 Liva = unitate administrativă otomană
 Loc. = locuitor, locuitori
 Major = fermă agricolă
 Mezra = localitate pustie, pustă (lb. turco-osmană)
 Nahye = unitate administrativă otomană
 Nam-i-diger= “cu alt nume” (lb. turco-osmană)
 N. = Nord
 Oppidum = târg (lb. latină)
 Possessio = posesiune, domeniu funciar
 Praedium = localitate pustie
 Puszta = pustă, teren fără locuitori (lb. maghiară)
 Szállás = sălaș (lb. maghiară)
 Szivátyutelep= colonie la o stație de pompare a apei (lb. maghiară)
 Szöllő = vie
 Szőlőtelep = așezarea de la vie
 Tanya = fermă, cătun, conac
 Telek = proprietate, moșie
 Telep = colonie
 Terra = pământ arabil, mică așezare umană
 Villa = sat (lb. latină)
 Voyevodat = unitate administrativă otomană, inferioară nahyei și superioară karyiei

A

ABAD /APAD/ IBED/IBID/IBIT: pe locul localității actuale Tisa Nouă; 1135 ca pos. a prepoziturii din Arad; 1349-1377 a fam.Laczki; 1554-1579 pusta Ibit, Ibid. Ibed în 1926 lângă Tisa Nouă.

ABBAZIA: puszta 1881, Abbacia p.1907- 1911, Abazija p.1925-1935, Abavija 1946], la SE de Dužine, Banatul sârbesc (în continuare B.S.).

ABEL: 1415 v. Česko Selo, B.S.

ABELSBERG: înf. 1919 cu 120 suflete pe 800 iugăre cadastrale, la 22 km de Bavaniște, B.S.

ABNANOVO OKNO: Qalvas 1554-1579, 1660 Habanovo Okno, Abanovekno 1723, Abana 1761, la S. de mlaștina de la Alibunar, pe locul Grobliște. B.S.

ABLIJAN 1837-1894 v. Ceško Selo.B.S.

ABRADFALVA: 1454 a fam. Dan de Macedonia, pe domeniul cetății Becej, lângă Zrenjanin, B.S.

ABRAMOVA: 1851, pustă lângă Margita B.S.

ABRANFALVA: 1483, a fam. Bannfy, dom. Borzlyuk, zona Giarmata.

ABRANOS DOLNI: 1557-1558 nahia Aradului.

ABRANOS NAGY: 1557-1558, nahia Aradului, pe lângă Sânpetru Mic/Totina.

ABULMA: 1406, Leustachius de Abulma, Banat, fără alte coordonate geografice.

ACH/OCH/OOCH: 1350 a banului Cosma; 1353 a fam. Janky; 1471 lângă Hodoș-Boldur, zona Lugoj. Fostă a fam. Posa de Szer, donată acum fam. Orszag.

ACH: 1323 v. Akach.

ACH: 1471 v. Alchy, At, com.Caraș.

ACHA:1427 v. Alchy, com.Cenad.

ACHAC: 1333 v. Akach.

ACHACH: 1318, 1334, 1360 v. Akach.

ACHAD: 1318, 1319, 1323, 1328 are biserică de piatră Sf. Maria; 1332, 1337, 1341, Athad; 1371, 1379, 1390, 1421, 1492 Nagy și Kis Achad, 1498 idem, 1554-1579 Veliki și Mali Acsad; 1561 Acsad; 1564, Nagy și Kis Acsad 1653; Acsai 1723; Acsat 1761; Acsad puzsta sec. XIX. La sud-est de Murani - Carani.

ACHAGA: sec.XIV, sălaș cuman, zona Buziaș.

ACHAZ: 1728, prediu în distr. Zrenjanin, B.S.

ACHAYA: 1219 v. Alchy, com.Cenad.

ACSAD: puzsta, 1097, 4 familii lângă Murani; vezi Achad.

ACHY: 1550 v. Alchy, At, com. Caraș.

ACHYA: 1213 v. Alchy, com.Cenad.

ACZ: 1472 v. Alchy, At, com. Caraș.

ACZEL PUSZTA: 1907, cu 55 familii lângă Șagu-Arad.

ACZY: v. Alchy, At, com.Caraș.

ADA KALEH: insulă, cetate și așezare. Saan 1424, apoi atestări documentare succesive până azi. A avut un rol strategic important la Dunăre.

ADAM DR. HODAJA: 1926, lângă Beregsău Mare.
 ADAMOVIC SZALLAS: sf. sec. XIX, lângă Velika Kikinda, B.S.
 ADDA: însemnare pe harta din 1761, districtul Lipova.
 ADELSBERGOVA pustara: la E de Kovin, pe Dunăre - 1938, B.S.
 ADIASCH: 1717, cercul Ciacova.
 ADKARISCHI puszta: la N de Timișoara, pe Calea Aradului.
 ADOLF major: 1901, lângă Tormac.
 ADOLF puszta: 1907; 29 familii lângă Klari/Radojevo, B.S.
 ADONY: 1480, în domeniul Chama, zona Timișoara.
 ADRIAN: vezi Adrianfalva
 ADRIANFALVA: terra Adriani 1299; villa Adriani 1334 și 1366; Adrianfalwa 1356, 1376, 1406, 1455; Adoryanfalwa 1458. Pesty îl localizează lângă Iersig, iar Milleker lângă Pădureni\Liget.
 AD VIAM FERREAM: "La calea ferată" - termen desemnând clădirile și gările respective la 1900. Banantski Tankovicevo, fost Karlsdorf, 88 loc., B.S.
 AD VIAM FERREAM: 1900, Bacova, 27 loc.
 AD VIAM FERREAM: 1900, Carani, 19 loc.
 AD VIAM FERREAM: 1900, Conacu Josif, 20 loc.
 AD VIAM FERREAM: 1900, Dolaț, 12 loc.
 AD VIAM FERREAM: 1900, Freidorf, 15 loc.
 AD VIAM FERREAM: 1900, Kovin, 39 loc., B.S.
 AD VIAM FERREAM: 1900, Pișchia, 10 loc.
 AD VIAM FERREAM: 1900, Plandiște, 53 loc., B.S.
 AD VIAM FERREAM: 1900, Săcălaz, 52 loc.
 AD VIAM FERREAM: 1900, Slatina Timiș, 79 loc.
 AD VIAM FERREAM: 1900, Stamora Germană, 47 loc.
 AEMILIENHOF: 1836, 98 loc. romano-catolici și 8 protestanți, lângă Banatsko Rusko Selo, B.S.
 AGACI BOIE: 1426, lângă Timișoara.
 AGACIȘ: 1554-1579, v. Agadici.
 AGACSICS: 1699, v. Agadici.
 AGADISCH: 1717, v. Agadici.
 AGADICI: Agagios 1355; Agagyos 1471, 1506, 1520; Agaciș 1554-1579; Agacsics 1699; Agadisich 1717; Aggadisch 1723; Agatisch 1743; biserică de lemn, refăcută din zid în 1772; școală din 1776; Agatis 1890; Agadics 1898-1918; azi Agadici.
 AGADICS: v. Agadici.
 AGGADISCH: 1723, v. Agadici.
 AGATIS: 1890, v. Agadici.
 AGATISCH: 1743, 1776, v. Agadici.

AGATSCH: 1728, v. Akach.

AGYAGOS: 1471, 1506, 1520, v. Agadici.

AGAR: 1256, 1285, v. Agard.

AGARD: terra 1211; terra Agar 1256, 1285 cu pescăriile Agarfoka și Agarto, 1337, lângă Padej, B.S.

AGARFOKA: v. mai sus.

AGARTO: v. mai sus.

AGARTHOW: v. mai sus.

AGATSCH: 1728, v. Akach.

AGOTA major: 1919, 47 loc. rom.-catolici, lângă Srpska Crnja, B.S.

AGRAR: 1926, lângă Chișoda.

AGRES: 1590, prediu lângă Hezeriș.

AGRIȘ: Dolna ve Gorna Agriș 1554-1579, Agriș de Sus și de Jos, Valea Agriș la N-E de Ferendia, jud. Timiș. Tezaur monetar din epoca migrațiilor, descoperit în 1898 pe valea Bot.

AHTON {Ajton, Ahtoni}: 1369, 1458, lângă Ciacova.

AHTONI: v. mai sus.

AIDIESCH: între Dolaț și Ghilad pe harta din 1723-1725.

AJTON: v. Ahton.

AKACH: Ach, Achac 1333; Achach 1318, 1334, 1360; Akach, Akaach 1508; Akacs 1717; 1817 repopulat; Akaz 1570; Akac 1861; Akacz pustă 1611, 1722, 1747, 1761; Akats 1836; Agatsch 1728; Akacs repopulat 1817, 1851-1859. Akacs puszta 1883, 1890, 1911 Kis puszta - fostă Vorospuszta; 1919; Klein Akacs 1859, la V de Bočar, B.S.

AKAACH: 1508 v. Akach.

AKAČ: 1861 v. Akach.

AKACS : v. Akach.

AKACS: Praedium, 1880, 201 loc., lângă Beodra, B.S.

AKACS: puszta 1883, 1890 - Kis puszta, 1911 fostă Vörösisztallo puszta, v. Akach.

AKACS: Kis v. Akach.

AKACS Klein 1859 v. Akach.

AKACHZENTHMIKLOS: Scenmiclos 1323; Scenthmiklos 1326; Zenthmiclos 1323; Zenmiclos 1323; Zemyklos 1326; Zemiklos 1326; Kys Zent Miklos 1360; Akachzentmiklous 1366. Lângă Akach, Beodra, B.S., pustiit de inundații la 1366.

AKACS villa dominalis: 1880, lângă Beodra, 78 loc; 1900 - 100 loc., altul decât Akacs prediul, la 8,5 km de Beodra, B.S.

AKACZ: 1611, 1722, 1747, 1761, v. Akach.

AKALHATH: 1432, așezare, cetate și mlaștină la N.E de Čenta, pe malul

Timișului; 1554-1679 Zir Vat [Zir în persană “de Jos”] cu 345 locuitori, B.S. AKATS: 1836, v.Akach.

AKAZTOW: 1386,1387,1390, comitat Caraș, probabil lângă Gherman. Timiș.

ALADAR: sec. XIX, înființat de Aladar Karacsony; 217 loc. în 1880 și 233 loc. în 1900; Aladar villa dominalis 1907 Aladar tanya, 1919 Aladar cu 212 loc., la 7,2 km de Beodra, B.S.

ALAGSCEGH: 1423 v. Alakzeg.

ALAKZEG: 1338, 1423, 1723 - Allasig pustă, pe râul Timiș, lângă Boka, B.S.

ALAS: 1342, la N-E de Čenta, toponimele Mali și Veliki Alas., B.S.

ALLASIG: 1723, v. Alakzeg.

ALATHYAN: 1463, la N-V de Timișoara.

ALB ... : 1470 în districtul Sebeș.

ALBERTFALVA: înf. în 1819 pe pusta Pacaț de lângă Bulgăruș cu coloniști maghiari; dispare în anul 1825.

ALBINA: înf. în 1925 cu coloniști din Transilvania (Sibiu), pe locul coloniei Brod; școală și biserică din 1930; în 1942 avea 85 case cu 362 loc.

ALBRECHTSDORF: 1873, 1881, lângă Dunăre, la vest de Sefkerin, B.S. Părăsit din cauza inundațiilor. 1907 Albrechtsdorfi puszta, 36 familii lângă Opovo, B.S.

ALCHY (ACHYA 1213, ACHAYA 1219, ALCHY 1330, Acha/AKA 1427): așezare între Igrîș și Sânpetru Mare, com. medieval Cenad.

ALCHY (ALCHY 1421, 1427, 1428, ACH 1471, ACZ 1472, ACHY 1550): localizată fie pe Bârzava /Pesty/ fie în preajma Vârșetului.

ALCSI: v. Alchy, At, com.Caraș.

ALCUM: 1717, așezare cu 23 case în districtul Lipova.

ALDAS megye: 1864-1919, la 16,5 km de Saján, B.S. În 1900 avea 8 loc. catolici.

ALDASMEGYE (Perkosz) puszta: 1836 cu 56 loc. catolici la o oră de Sanad, B.S.

ALDOMIROFCE-I DOLNA: 1554-1579 pustă lângă Vladimirovac, B.S.

ALEXANDERHAUSEN: v. Șandra.

ALEKSANDROV GAJ: înf. în 1925 cu 646 suflete pe 200 iug. cadastrale la 25 km de Velika Greda, B.S.

ALEXANDROVO: v. Velike Livade.

ALEXIN GAJ: colonie înf. în 1935 lângă Veliki Gaj, B.S.

ALEXICS puszta: 1907, cu 7 familii lângă Starčevo, B.S.

ALEXITS tèglàetötèlep: 1907 cu 5 familii lângă Banatsko Novo Selo, B.S.

ALFALU: sec.XIII, în hotarul Vračev Gaj, B.S.

ALIBEG: 1666, 1725. În 1791 se înf. o colonie la N. de muntele omonim.

Între 1804-1819 vin aici loc. din Radimna și Padina Matei. Pe 1 mai 1823 este recolonizat cu numele de Neudorf; în 1836 are 315 ortodocși și 9 catolici; în 1843 are 370 loc. ort; în 1858 cei 392 loc. ort. și cei 3 catolici sunt transferați la Coronini. Așezat între Moldova Nouă și Coronini.

ALIBUNAR: 1569-1579 Ali Pinari cu alt nume Moçșandi; 1662, 1695, 1717 Allibonar; 1743 Allibunar; 1761 Alibunar; 1943 Alisbrunn. În doc. medievale apare inițial Maxond; în doc. otomane Alibunar- fântâna lui Ali sau Mocșanda (Mare).

ALIOȘ (ELLEUSFALVA 1306, 1335, 1422, 1497; HELLEUS 1326, HELLEUSFALVA 1333; ELLEFALVA 1422; ELLYWFALWA 1451; ELESFALVA 1400, 1561; ELLEUSMONOSTRA 1306, 1326; ILLESFALVA; ALEUSCH 1722; ALIOSCH 1876; ALIUS 1848; ALJOS 1876; ALLEJUSCH 1776; ALLEOSCH 1723; ALLIOS 1732, 1890; ALLITOS; ALUOSCH 1864; ALOYS 1860, ASCHIOSCH 1717; ILLESD; ILLESFALVA; TEMESILLES 1898-1919). Sat și mănăstire la 1306-1326, apoi sat, la N de Timișoara.

ALJOS: 1876, v. Alioș.

ALOYS: 1860, v. Alioș.

ALYOSCH: 1864, v. Alioș.

ALLEJUSCH: 1776, v. Alioș.

ALLEOSCH: 1722, v. Alioș.

ALLIOS: 1732, 1890, v. Alioș.

ALLIOSCH: 1743, 1761, 1774, v. Alioș.

ALLITOS: v. Alioș.

ASCHOSCH: 1717, v. Alioș.

ALLODIUM DOMINALE: 1900, 414 loc., la 4,8 km de Novi Kneževac, B.S.

ALLODIUM DOMINALE: 1900, la 1 km de Gătaia.

ALLODIUM DOMINALE: 1836, 81 loc. la 45 min. de Frumușeni.

ALLODIUM DOMINALE: 1836 11 loc. lângă Șagu-Arad.

ALLODIUM DOMINALE Kis puszta: 1900, 64 loc. la 2 km. de Aradu Nou.

ALLODIUM KIS puszta: 1900 86 loc. la 4 km. de Șagu-Arad.

ALLODIUM Kis Szt. Miklos: 1836, 61 loc. lângă Sănnicolau Mic, Arad.

ALLODIO LUNKA: 1900, 30 loc. la 3 km de Neudorf-Lipova.

ALLODIO LUNKA: 1836, 23 loc. la 15 minute de Mașloc.

ALLODIUM NAGYPUSZTA: 1900, 36 loc. la 5 km de Frumușeni.

ALLODIUM SANCZBERG: 1900, 117 loc. la 3 km de Frumușeni.

ALMAFATELEP: 1919 cu 4 loc. lângă Măru - Oțelu Roșu.

ALMAS (HALMAS) villa: 1307, 1308, 1359, 1363; 1429 cetate regală cu 293 cnezi și 504 oameni liberi în zonă; 1457 cetate regală; 1550, 1574, 1589; Almas 1370; 1626 cetate cu 100 călăreți și 100 pedestrași drept garnizoană;

1736 Almasch loc de încartiruire a trupelor pentru care se cere preot misionar catolic; 1792 Allmasch - pt. trupe se cer 2 preoți catolici. Localizată de Milleker și Csanki la S-V de Șopotu Nou, de Trâpcea pe dealul Grădiște de la Dalboșeț, de Ivănescu pe dealul Șestu Stăncilovei de lângă satul omonim, 7 km. de Șopotu Nou. Numele cetății a fost preluat de zonă: Almăj.

ALMAS: v. Haromomlas, domeniul Mașloc.

ALMAS: 1579 Almaš, pustă lângă Kovačica, B.S.

ALMAJ: v. Almas.

ALMATELEKE: 1518, lângă Bata-Lipova.

ALSÓ ARADI: v. Aradac.

ALSÓ BAGD: v. Bogda.

ALSÓ BALINCZ: v. Balinț.

ALSÓ BAPSA: v. Babșa.

ALSÓ BATFALVA: v. Batfalva, dom. Duboz.

ALSÓ BATI: v. Bati, dom. Sarad.

ALSÓ BENYES: v. Biniș.

ALSÓ BIZERE: v. dom. Cseri.

ALSÓ BOLVASNICZA: v. Bolvașnița.

ALSÓBO/R/ZAS: v. Bozzas.

ALSÓ DOBROGOSZT: v. Dobrogost.

ALSÓ FAGYMAC: v. Fădimac.

ALSOFALW 1447, ALSOFALWA 1448, pe malul drept al Bistrei, zona Glimboca.

ALSÓ FENES: v. Feneș.

ALSÓ GEVESD: v. Găvojdia.

ALSÓ GLOMBOKA: v. Glimboca.

ALSÓ GYERTYANOS: v. Gherteniș.

ALSÓ HEDEMER: v. Hedemer.

ALSÓ HIDEG: v. Hideg.

ALSÓ IGAZFALWA: v. Igazfalwa.

ALSÓ IKWS: v. Ikus, Icuș.

ALSÓ ITEBEI TANYA: la s. de Itebej, B.S.

ALSÓ JERCZENIK: v. Ierșnic.

ALSÓ KABOLAS: v. Kabolas.

ALSÓ KALVA: v. Kalva.

ALSÓ KESZIN: v. Keszin.

ALSÓ KOVESD: v. Kovesd.

ALSÓ KRIVA: v. Kriva.

ALSÓ MACSKAS: v. Macskas.

ALSÓ MEL: v. Mel.

ALSÓ MIHELYENCZ: v. Mihelyencz.

ALSÓ MUZSLYAI kőtelep: 1907, 355 loc. lângă Zrenjanin, B.S.

ALSÓ OREGY puszta: 1907, p 34 loc. lângă Jaša Tomić/Modos, B.S.

ALSÓ PRISZIEN: v. Prisian.

ALSÓ PUR/I: v. Puri.

ALSÓ RAMNA: v. Ramna.

ALSÓ SZEKAS: v. Szekas.

ALSÓ SZEKEL: v. Szekel, dom. Borzlyuk.

ALSÓ TINKO: v. Tincova.

ALSÓ TOVIS: v. Tővis.

ALSÓ VENECE: v. Venecze, dom. Boralyuk.

ALSÓ VEREDIN: v. Verendin.

ALSÓ VEZE: v. Veze, dom. Icuș.

ALSÓ VERCOROVA: v. Vârciorova.

ALSÓ ZSUPAN: v. Zsupán.

ALTALKERÉK: 1361, 1370, 1400, 1410; Altalkereke 1373; ALTALKEEK sau PREKOFALVA 1424; ALTHALKERÉK 1466; între Voiteni și Sculea, în districtul Sculea/Ozkolla/.

ALTENHOF praedium: 1859, 1873 lângă Toba, B.S.

ALT...SU..BU însemnare pe harta din 1723-5 în distr. Caransebeș.

ALTRINGEN: sat colonizat în 1770-1771 cu 32 case și col. germani și francezi pe locul așezării medievale Recășel; numele satului provine de la contele Clary von Altringen, guvernatorul civil al Banatului; 1774 Klein Altringen, 1898-1919 Kis Rêkás. (Rygachteluke 1318, 1323; Rekas 1400, 1436, 1499; Rekasd 1444; Rekasacz 1510, 1552; Rekasach 1518; Rigaç 1569-1579); Rekaschel 1731; Rokosicza 1717, 1723, dată după care vechiul sat se pustiește).

ALUNIȘ: sat de colonizare cu germani și francezi în 103 case (1785) pe locul așezării medievale Cheralya; numele inițial Traunau-după numele soției contelui Orczy, Traun + au; numele Aluniș din 1919. (Cherallya 1349, Cheralia 1463, Cheralya 1471, Traunau 1788, Nagy Traunau și Bizliget 1828, Tranova 1851, Cseralja 1898-1919).

AL VELNOK: așezare pe malul stâng al Mureșului lângă Mako, posesiune a fam. Cenad, 1247-1280.

ALTWERK: colonie minieră lângă Bocșa Montană, înf. în primele decenii ale sec. XVIII, existentă până în sec. XX.

AMALIA major: sf.sec.XIX - înc.sec.XX, lângă Margita, B.S.

AMAREL erdészlák: 1907 cu 2 loc. lângă Hitiaș.

AMBROSFALWA: 1462, AMBRWSFALWA: 1483, 1497, lângă Șipet și Folia.

AMBROZY gőzmalom: 1907 lângă Stanciova, Timiș.
 AMBROZI hod./aja/:1907 la N.V de Surducu Mic.
 AMBROZY szőlőtelep: 1907 cu 4 loc. lângă Herneacova.
 AMBROZY tanya: 1907 cu 108 fam. lângă Sângeorge, Timiș.
 AMBROZY tanya: 1907 lângă Baranda, B.S.
 AMBRUS tanya: 1907 lângă Itebej, B.S.
 ANA: la Cherestur (Beba Veche), toponim "la mijlocul terenului a fost pustă a boieroaicei Ana".
 ANASZ szállás: 1907 cu 10 fam. lângă Banatski Dvor, B.S.
 ANASZTAZIA puszta ? : 1911,1919, lângă Cenad.
 ANDA major: lângă Srpska Crnja, B.S. 1880 cu 59 loc.; 1900 cu 73 loc.; 1919 cu 110 loc.
 ANDA puszta: 1911 lângă Srp. Crnja, B.S.
 ANDERCA: lângă Stanciova.
 ANDOUCHFALVA: 1364, ANDYCUFALWA: 1374, Andochfalwa 1420, pe râul Timiș (azi Bega), lângă Ictar.
 ANDRA: toponim între Greoni și Broșteni, fost prediu.
 ANDRA major: la N.E de Čestereg, B.S.
 ANDRASCH : 1717 cu 3 case în distr. Lipova.
 ANDREHOF / NEUHOF: 1859, 1873 pustă lângă Nova Crnja; 1935 Andre major.
 ANDREJEVAC: v. Aradac, B.S.
 ANDREJEWATZ: v. Aradac, B.S.
 ANDRICA / ANDRASVOLGY: 1911 la N-V.de Stanciova; cătun unit în 1968 cu Stanciova.
 ANDRILEST: 1588 sat lângă Caransebeș, azi încorporat municipiului.
 ANGYELKOVA hodaja: 1911 la N.de Vârșeț, B.S.
 ANGYELKOV puszta: 1907 cu 2 loc. la Bavaniște, B.S.
 ANINA: v. la Steierdorf-Anina.
 ANINIS: 1640 cu 6 iobagi, identificat uneori cu ANINA, alteori cu alte toponime din Căpâlnaș, Nădrag, Zervești.
 ANKA sziget: 1891 la S-V de Rabej, B.S.
 ANKUSEVAC: 1454 sat în distr. Ilidia.
 ANNA major/Langenfelder tanya: 1911 lângă Herneacova.
 ANNA major: 1911 lângă Clopodia.
 ANNAU szőlőtelep: 1907 cu 6 loc. lângă Lovrin.
 ANNAU hodaja: înc. XX, la est de Elemir, B.S.
 Anovics szőlő: 1907 cu 6 loc. lângă Tomaševac, B.S.
 ANOVICS tanya: 1907 cu 4 loc. lângă Tomaševac, B.S.
 ANTALEST: 1598, 1690/1700 ANTALESTY (SILISTE), dealul Antalești

la N-V de Răchita, zona Făget. Toponim pe hărțile din 1723/5, 1761. Engel Pal îl identifică cu Monoș - 1554 și Molnoș 1569-1579, dar și cu Fantelek din 1717 și, respectiv, cu Antolest din 1723.

ANTALFALVA: 1453, 1492; toponimul Antoleasa în hotarul Fârliugului.

ANTALFALVA: v. Kovačica, B.S.

ANTHALFALWA: 1497 v. Anthalfaya.

ANTHALFAYA: 1462, ANTHALFALWA: 1497; Csanki D. și C. Suciu îl plasează între Șipet și Folea, iar Pesty Fr. la sud-est de Jebel, pe valea Tofáj (Tofaia).

ANTAL odaia: 1926, v. ANTAL major.

ANTAL major: 1907, 1911, ANTAL odaia: 1926; lângă Mănăștur-Vinga.

ANTAL major: la 16,5 km. de Mașloc spre Firiteaz: în 1880 are 127 loc., în 1900 are 282 loc., în 1907 are 219 loc., în 1911 și 1919 are 82 loc.

ANTAL major: la N-V de Beba Veche (¼ km.) în 1880 are 10 loc., în 1898 are 7 loc., în 1900 are 30 loc., în 1907 are 27 loc.

ANTAL major: 1907 cu 41 fam. lângă pusta Kociohat spre Valcani.

ANTAL major: cu 59 loc. lângă Iam, zona Oravița.

ANTAL major: cu 11 fam. 1907, lângă Țela, zona Lipova.

ANTALIVA SILA: 1554-1579 lângă Topolovățu Mic; Antalova Selo = câmpul lui Antal/Anton.

ANTONIA tanya: fostă Beniczky tanya, 1911 cu 206 loc., lângă Folea.

ANTONIA (N. szigeti) major: la 12 km. S de Majdan, B.S. În 1880 are 127 loc., între 1894-1898 are 132 loc. în 1900 are 145 loc., în 1907 are 151 loc.

APAAD: 1377 în com. Arad, 1551 APOR în dom. cetății Ceala-Arad.

APACHA: v. Aradu Nou.

APADE: 1592, 1597 v. Apadia.

APADGYA : 1641, v. Apadia.

APADIA (APADE 1592, 1597; APADYA 1433, 1448, 1473, 1475, 1492, 1495; APADGYA 1641; APAGYA 1559, 1561, 1566, 1577, 1603, 1690/1700, 1898-1919; APAGYAN 1448; Kis și Felsew APADIA 1447; APPAGIA 1717); prima atestare documentară în anul 1433; sat în distr. Caransebeș, azi la S-V de Caransebeș.

APADYA: v. Apadia.

APAFAYA: între Jebel și Voiteni, pe vale Birda Veche (Obirda, Apord), 1408 Apafya și altă Apafya, 1415 Apafya mare și Apafya mică, 1424 Apafya Kis și Nagy, 1569-1579 Opofay.

APAGYA: 1559, 1561, 1566, 1577, 1603, 1690/1700, 1898-1919 v.

Apadia.

APAGYAN: 1448 v. Apadia.

APATI: v. Orosz-Apati.

APATI: 1417-1450, în com. Torontal, fără alte date.

APFELDORF: 1941-1944, v. Jabuka, B.S.

ARACH: 1404, pe valea Nerei lângă Vračev Gaj, B.S., cf. Țeicu; Pesty Fr. și Milleker F., îl localizează pe valea Bârzavei.

ARACH: (sec. XII Arach - abație benedictină Sf. Mihail; 1256, 1370-1450 Aracha; 1404, 1422, Arach; 1441 oppidum Aracha; 1498 Racha; 1536 abația se pustiește; 1551 cetățuia Arach este cucerită de otomani; 1660 satul are 8 capi de gospodărie; 1723 Arracz; 1728 pred. Mali Aracz; 1786 pred. Harraz; 1859 Arats sălaș. 1890 Aracs/Franyova. Azi înglobat în Novi Bečej, B.S.

ARADU NOU (APACHA): 1333, 1404-1520, 1561.

ARADAC: 1330, 1401 Arad, 1422, 1441 Aradi - loc de vamă, 1660 Arad are 9 loc., 1717 Aradaz cu 26 case, 1723-25 Arratacz, 1743 Arataz, 1761, 1774 Aradaz, 1776 Mali Arras, Arrataz, 1776 Tot și Slov. Arádác; 1836 Also și Felső Aradi; Szerb = Rác Aradac; Felső = Tot = Slov. Aradac; între 1785 și 1969 au existat 2 loc.

ARADACS : v. Aradac.

ARADACZ : v. Aradac.

ARRADACZ: v. Aradac.

ARAGYAN szőlő: 1907 cu 3 fam. lângă Checea.

ARAGYAN tanya: 1907 cu 4 fam. lângă Checea.

ARA-NAȘ: 1579 sat cu 3 capi gospodărie impuși la dare; ARINIȘ la Pesty lângă Duleu - Valea Mare, pe Pogăniș.

ARANY HEGY praedium: la 1 ¼ ore de Sanad, B.S. 1836 cu 85 loc.; 1880 cu 31 loc.; 1900 cu 19 loc.; 1907 cu 83 loc.; 1911, 1919.

ARANY HEGY: 1907, la N de Crna Bara, B.S.

ARANYUTH: 1350 lângă Novak, Zăbrani, pe Mureș.

ARANKA major: 1907 și 1911 cu 8 loc. la N-V de Banatski Despotovac, B.S.

ARANKAPARTY tanyak (fostă Szelistyei tanyak): 1911 lângă Padej, B.S.

ARANKATARSULATI szivattyútelep: 1907 cu 4 fam. lângă Crna Bara, B.S.

ARDELEAN tanya: 1907 cu 2 fam. lângă Fizeș.

ARDELEAN (Odaia Tata ...): 1934 la V. de Cenei pe frontiera cu Serbia.

ARENDA major 1900 cu 20 loc.; 1907 cu 106 loc.; 1911, 1919 cu 113 loc.

la 5,5 km de Čoka, B.S.

ARKAN: prediu în distr. Becicherecu Mare/Zrenjanin, pe hărțile din 1723/25 și 1761.

AROK: 1332-7 Arky, 1355 Harumaruk, 1361 Haromarko, 1377 Harumarky, 1444-77 și înc. sec. XVI Kysarokfewldew sau Cackcajeruga, 1605 Arok, 1723 Jarc. Pe pâraul Beregsău, la N-E de Timișoara spre Lipova, în dom. Șoimoș.

ARKYKUNFALU: 1323, ARKYKUNFALWA: 1389, între Semlacu Mare și Ferendia.

ARMADIA: 1444 utraque Harmadia / cele două H/; 1493 Homoragya, 1535, 1573 Hamaradya; 1539-1542 Hamaragya; 1599-1851 Harmadia; 1717 Armadia; 1723-5 Harmadia; 1898-1919 Harmad; din 1968 se unifică administrativ cu Tapia; zona Lugojului.

ARMAG puszta: 1911 cu 116 loc. lângă Bazoșu Vechi.

ARMARA major: 1911, lângă Dragsina.

ARMENIS: 1272-90, Ermen 1350; pe vale Carașului la S. de Iam, spre Banatska Subotica, B.S.

ARMENIȘ: 1428 (Armenyes 1480, Armenes 1613, Armönisch 1769, Armönisch 1789, Armowenisch 1791, Armenisch 1761, Armenish 1840, Also Jermenis 1501, Also Eormenyes 1603; Ermenis 1428, Ewrmenes 1447, 1576, Ermenes 1452, 1468, Ermones 1504, Ermenyes 1531, Eormeyes 1613, Eörmenues 1629; Jarmenes 1501, Ormines 1690/1700).

ARMISTHA: 1433, la N-V de Anina, pe valea Bohui, toponimul Ramniște îi păstrează amintirea.

AROCZEG: 1211 în hotar Morotva, lângă Tisa, B.S.

ARPATARLO: 1463, lângă Aluniș, spre Mureș.

ARSUR: 1926, lângă Chevereșu Mare.

ARSURI: 1921-2005, cătun al satului Cornereva.

ARSZENOV tanya: 1907 cu 4 loc. lângă Perlaz, B.S.

ARUSNUK: (1348 Kysarusnuk, 1358, 1370 Arusnuk, 1378 Horosnuk) pe valea Rușnic între Iam și Milcoveni.

ARVAHIGH: 1358, sat cu biserică în eparhia Cenadului.

ARZAGH: 1485 v. Orszagh.

ASANTO: 1554-1579 Așan-to, la N-E de Mănăștur-Vinga.

ASSIATSCH: 1717 sat cu 20 case în distr. Făget.

ASSONYFALVA: 1387, 1453, 1539 este pustiit, în 1558 are 26 case impuse la dare la Sânpetru German.

ASSUNLAKA: 1238 donată cavalerilor ioaniți; 1333 Azunlaka, 1445 Assonlaka; 1475 Azzonlaka; 1507 Azonlaka; 1514-1579 Așaknaq; 1558 Aszolnak; 1561 Azon Lakat; 1723/5 pusta Asonlaka; 1761 Assolnak: pe

locul acesta s-a înființat Tisa Nouă (Abad, Ibed, Ibet, Wiesenheid).

ASZOLNAK: v. mai sus.

ASZONYLAKA: v. mai sus.

ASZTALNAK: 1558, cu 26 case în nahia Cenad.

ASZTALOS tanya: 1907 lângă Itebej, B.S.

AZONLAKA: (1323 Ozunlaka/Ozunloka/Ozonloka, 1389 Azonlaka).

Pesty Fr., Csanki D., Milleker F. și Győrffy Gy. o localizează la sau în preajma Lățunașului; Țeicu D. o localizează în hotarul Semlacu Mare.

AUBERMANN szőlőtelep: 1907, cu 7 familii lângă Lovrin.

AUBERMANN tanya: 1907 cu 6 fam. lângă Parța.

AUERMANN puszta: 1907 la N-V de Parța, la V de Beisser puszta.

AUGUSTIN tanya: 1907 cu 4 fam. lângă Fizeș.

AURARESTE: 1717 cu 4 case în distr. Făget; între Bucovăț, Tr. Vuia, Begheiu Mic.

AURELHAZA: înf. în 1844 cu 88 case de coloniști; 1853 Aurelhaz; în 1907 are 167 case și 1087 loc.; este desființat în 1968.

AURELHAZA puszta: sf. XIX la S-E de Bobda, spre Bega.

AURORA BANATULUI: din 1956 înglobată Oraviței.

23 AUGUST: cătun al satului Zăvoi.

AVASFALVA: 1919 cu 9 loc. în zona Făgetului.

AZAD: 1337 a fam. Cenad; C. Suciu îl localizează în fostul raion Timișoara.

AZYLFALVA: 1463 în jurul Recașului.

AZONY: 1454, 1455, Azzony 1539; între Felnac și Secusigiu.

Ioan Hațegan

Institutul de Studii Socio-Umane

Filiala Timișoara a Academiei Române

Bld. Mihai Viteazul nr. 24

BIBLIOGRAFIE

*** *A Keresztősegi grof Csáky család löcsei levéltárának Délmagyarországra vonatkozó okmányai*, în *Történelmi Adattár*, vol. II, Timișoara, 1872, p. 356-363.

*** *A Temesvári kamarai kerület kereskedelmi és ipari czimtár*, Timișoara, 1896.

*** *Adattár a bánsági kath. papságra vonatkozó és egykoron a temesvári adminisztráció levéltárában meglevő iratok kivonatai 1716-1753*, în *TRÉT*, S.N., VIII, Timișoara, 1892, f. I, p. 32-43, f. III, p. 144-147, f. IV, p. 209-231.

Achim Viorel, *Districul Comiat. O contribuție la geografia istorică a Banatului în evul mediu*, în (AnB), S.N., Arheologie-Istorie, II, Timișoara, 1993, p. 245-259.

Aldássy Antal, *Régesták a Vatikáni levéltárból*, în *Történelmi Tár* (în continuare TT), Budapesta, 1895, p. 260-282.

Bakić Liljana, *Nalaz dvojne u lokaliteta At kod Vrsća*, în *Rad Vojvodanski Muzeja*, Novi

- Sad, 1989-1990.
- Barački Stanimir, Grmboli M.**, *Stepen istrajenosti srednevekovnih lokaliteta naprodučju juznog Banata*, in *RadMV*, 39, Novi Sad, 1997, p. 209-228.
- Barany Agoston**, *Temesvármegye emléke*, Becicherecu Mare/Zrenjanin, 1848.
- Barany Agoston**, *Torontal vármegye őshajdana*, Buda, 1845.
- Baróti Lajos**, *A bánsági légrégibb német település története*, Timișoara, 1882.
- Băcănaru I. - Gherces I.**, *Harta așezărilor omenști atestate în decursul mileniului al II-lea în Banatul românesc. Constatări și interpretări geografice*, in *Studii și cercetări geologice, geofizice, geografice, Seria Geografie*, tom XVI, București, 1969, f. 2, p. 213-223.
- Bălan Iosif**, *Nume de localități*, Caransebeș, 1898.
- Bene Geisa**, *Denkschrift Über der Kohlenwerk Anina*, f. I. 1920.
- Berkesz István**, *Temesvármegyei egyéb leletek*, in *TRÉT*, S.N., an XXII, fasc. 1-2, Timișoara, 1906, p.66-73.
- Berkesz István**, *Délmagyarország éremleletei*, in *TRÉT*, S.N., XXIII, f. 1-2, Timișoara, 1907, p. 7-49.
- Berkesz István**, *Ujabb leleteink repertoriuma*, in *TRÉT*, S.N., XXIV, f. 1-4, Timișoara, 1908, p. 137-143.
- Birăiescu Gheorghe**, *Infiltrațiunile maghiare din secolul XIX și depopularea Banatului*, București, 1934.
- Birăiescu Traian**, *Banatul sub turci*, Timișoara, 1934.
- Bizerea Marius, Rudneanu Constantin**, *Considerațiuni istorico-geografice asupra Districtului autonom al Caransebeșului în evul mediu*, in *(StIB)*, vol. I, Timișoara, 1969, p. 7-22.
- Boamfă Ionel**, *Unele considerații referitoare la toponimia Banatului de Severin*, in *Tibiscum*, X, Caransebeș, 2000, p. 339-345.
- Boamfă Ionel**, *Unele considerații cu privire la stratificarea istorică a toponimelor din Banatul de Severin*, in *Tibiscum*, X, Caransebeș, 2000, p. 347-355.
- Bodor Antal**, *Délmagyarország telepítések története és hatása a mai közállapotokra*, Timișoara, 1914.
- Borovszky Sámú**, *Temesvármegye és Temesvár*, Budapest, f.a.
- Borovszky Sámú**, *Torontal vármegye*, Budapest, f.a.
- Borovszky Sámú**, *Csanád vármegye története 1715- ig, I –II*, Budapest, 1896-1897.
- Budiș Monica**, *Așezări permanente în Clisura Dunării*, in *Studii și Comunicări de Etnografie-Istorie (SCEI)*, II, Caransebeș, 1977, p. 28-47.
- Csanki Dezső**, *Magyarország történelmi földrajza a Hunyadiak korában*, I-III, Budapest, 1890-1897.
- Csermei József**, *Az aracsí kő*, in *Archeologiai Értésítő*, Budapest, p. 174-190.
- Darányi Ignác**, *A légujabb állami telepítések Magyarországra*, Budapest, 1908.
- *** *Dicționarul toponimic al Banatului*, vol. I-VIII, Timișoara, 1985-1989
- *** *Documente privitoare la Istoria României (Documenta Romaniae Historica)*, Seria C. Transilvania, vol. I-X. Seria D, Relații între țările române, vol. I, București, 1977.
- Ehrler Johann Jakob**, *Banatul de la origini până acum – 1774*, ed. Costin Feneșan, Timișoara, 1982.
- Engel Pál**, *A Temesvári és Moldovai szándzak törökök telepítései 1554-1579*, Szeged, 1996.
- Fejer György**, *Codex diplomaticus ecclesiasticus ac civilia*, vol. I-VIII, Buda, 1841-1844.
- Feneșan Costin**, *Documente medievale bănățene*, Timișoara, 1981.
- Fényes Elek**, *Magyarország Geographiái Szótára*, I, Pesta, 1851.
- Gerecze P.**, *Aracsí romok*, Jövendő, 1906, f. loc.
- Györffy György**, *Geographia historica Hungariae stirpis Arpadianae*, I-III, Budapest, 1966, 1987 .
- Halasi Kun Tibor**, *Unidentified Medieval Settlements in Southeastern Hungary: Alba clesia, Castrum Er-Somlyo, Castrum Somlyo and Maxond*, in *Hungaro-Turcica. Studies*

- in honor of Julius Németh, Budapest, 1976, p. 293-304.
- Hecht Louis**, *Les colonies lorraines et alsaciennes en Hongrie*, Nancy, 1879.
- ***, *Helységnévtár*, Budapest, 1907.
- Hockl Nikolaus Hans**, *Traunau. Die Geschichte eines Schwaben Dorfes*, Jimbolia, 1930.
- Hurmuzaki Eudoxiu**, *Documente privitoare la istoria Românilor*, I-XV, București, 1887-1914.
- Ioniță Vasile**, *Nume de locuri din Banat*, Timișoara, 1982.
- Ioniță Vasile**, *Identificarea pe baza unor toponime actuale a unor așezări dispărute*, în *Banatica*, 4, Reșița, 1975, p. 463-469.
- Iosipescu Silvia**, *Așezările omenști din depresiunea Almăj. Considerații etno-geografice*, în *SCEI*, II, Caransebeș, 1977, p. 9-24.
- Iványi Ede**, *Keve vármegye emléke*, în *Századok*, vol. I, Budapest, 1872, p. 149-174.
- Iványi-Csocan, Rodica**, *Tradiție și continuitate în viața citadină a ținuturilor timișene. Note și observații în legătură cu sec. al XVII-lea*, în *Folclor Literar*, VII, Timișoara, 1988, p. 165-102.
- Joksimović Mirko**, *Hronika Aradca*, Zrenjanin, 1981.
- Jordan Sonja**, *Die kaiserliche Wirtschaftspolitik im Banat in 18. Jahrhundert*, Viena, 1944.
- Karácsonyi János**, *A csanád nemzetség betűrendben felsorolt birtokai Délmagyarországon*, în *TRÉT*, f. 1/1885, p. 27-35, 66-79; f. 3/1885, p.121-126; f. 1/1886, p. 94-105.
- Karácsonyi János**, *Az aradi prépostság és káptalan birtokai*, în *TRÉT*, S.N., VI, 1890, f. 4, p. 203-213.
- Karacsony János**, *Ismeretlen délmagyarországi monostorok*, în *TRÉT*, S.N., XXI, f. 1-2, 1905, p.,76-88.
- Kisch Gustav**, *Das Banat im Spiegel seine Ortsnamen*, Timișoara, 1928.
- Kracher Joseph**, *Geschichte om Steierdorf-Anina von Jahren 1773-1873*, Timișoara, 1873.
- Lendvai Miklos**, *Temes vármegye nemes családjai*, vol. I-III, Budapest, 1896.
- Lendvai Miklos**, *A Temesvármegyei helynevek magyarosításának története*, Timișoara, 1910.
- Lotreanu Ion**, *Monografia Banatului*, vol. I, Timișoara, 1943.
- Lukinisch Imre, Galdi Ladislau**, *Documenta Historiam Valachorum in Hungariam illustrantia usque ad annum 1400*, Budapest, 1941.
- Lászlófalvi Velics Antal, Kammerer Ernő**, *Magyarországi török kincstári defterek*, I-II, Budapest, 1886-1890.
- Lupșiasca Karl**, *Dem Emporbringen und Aufblühen dieser Bergwerk*, București, 2000.
- Luca Sabin Adrian**, *Repertoriul arheologic al județului Caraș-Severin*, București, 2004.
- Margan Vladimir**, *Monografija Podunavske oblasti*, Pančevo, 1929.
- Márki Sándor**, *Arad vármegye és Arad szabad király város története*, I-II, Arad, 1895.
- Marković Miljca**, *Geografsko-istorijski imenije naselja Vojvodine*, Novi Sad, 1966.
- Măran Trințu**, *Documente din istoria graniței militare bănățene*, I, Viena, 1993.
- Medeleț Florin, Bugilan Ion**, *Contribuții la problema și repertoriul movilelor de pământ din Banat*, în *Banatica*, 9, Reșița, 1987, p. 87-198.
- Meruțiu V.**, *Județele din Ardeal și din Maramureș până în Banat. Evoluția teritorială*, Cluj, 1929.
- Milleker Bodog/Felix**, *Délmagyarország történelmi földrajza*, Timișoara, 1913.
- Milleker Bodog**, *Alibunár története*, în *TRÉT*, S.N., III, f. 4, 1887, p. 195-207.
- Milleker Felix**, *Geschichte Alibunars (Banat)*, Vrsac, 1886.
- Milleker Bodog**, *Délmagyarország régiségleletei*, Timișoara, 1898.
- Moisi Alexandru**, *Monografia Clisurii*, f.l. (Oravița),1930.
- ***, *Nomenclatura comunelor din România*, Oradea, 1926.
- Oltványi Pál**, *A Csanádi püspöki megye birtokviszonyainak rövid története*, Szeged, 1866.
- Oltványi Pál**, *Bánáti telepítvények a mult s jelen században*, în *TRÉT*, S.N., f. 1/1888, p. 18-25 și f. 2/1888, p. 72-80.

- Ortvay Tivadar**, *Az Ajtony és csanádi püspökségek birtokviszonyai Délmagyarországon*, in *Szazadok*, XXV, Budapest, 1891, p. 263-278.
- Ortvay Tivadar**, *Délmagyarország vagy a Csanádi püspökség egyházi állapota a XIV században*, in *Emlekkönyv a Délmagyarországi Tört. és Rég. Múzeum Társulat*, Timișoara, 1891, p. 45-71.
- Pesty Frigyes**, *A Szörényi vármegye hajdani oláh kerületek*, Budapest, 1876.
- Pesty Frigyes**, *Krassó vármegye története*, vol. I-IV, Budapest, 1882-1884.
- Pesty Frigyes**, *A Szörényi Bánság és Szörényi vármegye története*, vol. I-III, Budapest, 1877-1878.
- Pesty Frigyes, Ortvay Tivadar**, *Oklevelek Temesvármegye és Temesvár város történetéhez*, Bratislava, 1896.
- Petri Anton Peter**, *Herkunfts Orte der Altringen Kolonisten*, Mühldorf/Inn, 1988.
- Petri Anton Peter**, *Heimatbuch der Deutschen Gemeinde Traunau im Banat*, Marquartstein, 1989.
- Petrișor Theodor**, *Monografia comunei Alibunar*, Caransebeș, 1896.
- Popi Gligor**, *Românii din Banatul sârbesc*, București, 1993.
- Popović Dušan**, *Srbi u Banatu do kraja osamnaestog veka*, Beograd, 1955.
- Răuț O., Ioniță V.**, *Studii și cercetări de istorie și toponimie*, Reșița, 1976.
- Reiszner János**, *Rábéi ásatások*, in *Archeologiai Értesítő*, fasc. 3, Budapest, 1891, p. 206-210.
- Rupp Jakab**, *Magyarország helyrajzi története*, I-III, Budapest, 1876-1879.
- Slavig Wilhelm**, *Kurzer Umriß der Gemeinde von Steierdorf-Anina*, Sibiu, 1940.
- Suciu Ioan Dimitrie, Constantinescu Radu**, *Documente privitoare la istoria Mitropoliei Banatului*, I-II, Timișoara, 1980.
- Suciu Coriolan**, *Dicționar istoric al localităților din Transilvania*, vol. I-II, București, 1967-1968.
- Szentkláray Jenő**, *A Csanád egyházmegyei plebaniák története*, vol. I, Timișoara, 1898.
- Szentkláray Jenő**, *Száz év Délmagyarország újabb történetéből*, Timișoara, 1879.
- ****Történelmi Adattár*, vol. I-IV, Timișoara, 1871-1874.
- ****Torontál vármegye községei és egyéb lakot helyei*, Budapest, 1911.
- ****Temes, Torontál és Krassó-Szörényi megye községei hivatalos nevének betűsoros jegyzéke*, Timișoara, 1911.
- Torontál vármegye 1870-évi népszámlálása*, f. loc., f.a.
- Țeicu Dumitru**, *Banatul montan în Evul Mediu*, Timișoara, 1998.
- Trăpcea N. Theodor**, *Despre unele cetăți medievale din Banat*, in *SIB*, I, p. 23-82.

DICTIONNAIRE HISTORIQUE DES SITES DU BANAT. LE XIe-XXe SIÈCLES. LA LETTRE A

Résumé

Cette étude est la première partie d'un grand ouvrage, *Dictionnaire historique des villages du Banat (XIe-XXe siècles)* qui va paraître les années suivantes. L'étude cherche à donner quelques informations sur les villages dont les noms commencent par la lettre A, ainsi que des informations concernant la méthodologie du travail qui envisage plusieurs situations.

Premièrement, il s'agit de l'apparition, la disparition et la réapparition d'une seule localité dans la même place ou dans une autre, toute différente de la première.

Deuxièmement, c'est le cas d'une localité qui a eu plusieurs noms en fonction de la langue parlée par ses habitants ou employée dans les documents.

Une troisième situation est celle d'un village qui a été nommé avec un autre nom dans une période historique différente.

La quatrième situation est celle de la migration de la population d'un ancien village vers un autre, tout proche, qui porte le même nom auquel on ajoute Vieux/Nouveau, Haut/Bas/Millieu etc.

Dans le XVIIIe siècle, les Habsbourgs ont trouvé beaucoup de villages disparus ("praedium") et ils ont en bâti d'autres avec leur vieux nom ou avec un autre, tout différent du premier.

Grâce à l'agriculture intensive, dans le XIXe siècle, le nombre des villages s'est accru par de nouvelles colonisations dans l'intérieur du Banat. Ici sont apparues aussi des fermes agricoles qui ont été à la base des autres nouveaux villages.

Au XXe siècle, le nombre des villages s'est réduit, surtout à l'époque du socialisme quand l'agriculture a été collectivisée.

Cette première partie ne veut que provoquer une discussion sur l'opportunité d'un tel dictionnaire historique des localités du Banat.